

REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. Dokumentit: 21.7.1-2011-08

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT VJETORE FINANCIARE TË MINISTRISË SË
PUNËS DHE MIRËQENIES SOCIALE PËR VITIN E
PËRFUNDUAR ME 31 DHJETOR 2011

Prishtinë, Qershor 2012

TABELA E PËRMBAJTJES

Lista e shkurtesave	4
Përmbledhje e përgjithshme	5
1 Hyrje.....	7
2 Opinioni i auditimit	9
3 Gjendja e rekomandimeve të vitit të kaluar	9
4 Rezultati financiar në krahasim me buxhetin e aprovuar	10
5 Pasqyrat vjetore financiare – Pajtueshmëri me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit.....	11
6 Menaxhimi financiar	12
6.1 Të hyrat (duke përfshirë ato vetjake).....	12
6.2 Shpenzimet	13
6.3 Pasuritë	20
6.4 Trajtimi i borxheve	20
6.5 Raportimi aktual dhe afatet kohore për procesin e përgjithshëm buxhetor	21
7 Kontrolli menaxherial.....	22
7.1 Sistemet e kontrollit të brendshëm	22
7.2 Sisitemi i auditimit të brendshëm	23
8 Një konkluzion i përgjithshëm mbi menaxhmentin e Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale.....	24
Shtojca I. Llojet e ndryshme të Opinioneve të Auditimit	25
Shtojca II: Rekomandimet e vitit të mëhershëm	27

Lista e shkurtesave

DAPK	Departamenti i Administratës Pensionale të Kosovës
DFDIL	Departamenti i Familjeve të Dëshmorëve dhe Invalidëve të Luftës
LMFPP	Ligji 03/L-48 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë
LPP	Ligji për Prokurimin Publik nr.03/L-241 i ndryshuar me Ligjin nr. 04/L-042 në fuqi prej 05.10.2011
MF	Ministria e Financave
MFP	Menaxhimi i Financave Publike
MPMS	Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
NJAB	Njësia e Auditimit të Brendshëm
NJQH/AB	Njësia Qendrore Harmonizuese e Auditimit të Brendshëm
OB	Organizatë Buxhetore
OE	Operatori Ekonomik
ONISA	Organizata Ndërkombëtare e Institucioneve Supreme të Auditimit (INTOSAI)
PIP	Programi për Investime Publike
PPAK	Pensionet për Persona me Aftësi të Kufizuar
QNS	Qendra e ndihmës Sociale
PV	Plani i Veprimit
PVF	Pasqyrat Vjetore Financiare
SIMFK	Sistemi Informativ për Menaxhimin e Financave të Kosovës
SNISA	Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (ISSAI)
SNK	Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit
SNKSP	Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik (IPSAS)
TMK	Trupat Mbrojtëse të Kosovës
UA	Udhëzim Administrativ

Përmbledhje e përgjithshme

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm ka kryer auditimin e pasqyrave vjetore financiare (PVF) të Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale (MPMS) për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2011.

Auditimi ynë është kryer në pajtim me standardet ndërkombëtare të auditimit, të hartuara nga INTOSAI (ONISA) dhe ka përfshirë testimet dhe procedurat që ne menduam se ishin të nevojshme për të dhënë një opinion lidhur me pasqyrat vjetore financiare.

Sipas opinionit tonë Pasqyrat vjetore Financiare prezantojnë *pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale.

Ne dëshirojmë të tërheqim vëmendjen tuaj në faktin se informacioni i shpalosur mbi pasuritë fikse dhe stoqet është jo i plotë.

Shpalosja jo e plotë e pasurive fikse dhe stoqet nuk ndikon në opinionin mbi pasqyrat financiare të hartuara në pajtim me SNKSP sipas kontabilitetit të parasë së gatshme (SNISA 400: *Opinion i pakualifikuar me theksim të çështjes*).

Ministria ka përgatitur PVF-të e saj në përputhje me kornizën e raportimit të jashtëm. Megjithatë, informatat për pasuritë fikse dhe stoqet nuk janë shpalosur si duhet.

MPMS nuk kishte përgatitur Planin e Veprimi për rekomandimet e dala nga raporti i auditimit të vitit 2010. Mospërgatitja e planit të veprimit për adresimin e rekomandimeve paraqet një fakt shqetësues për arsye se rekomandimet tona nuk janë duke u trajtuar në nivelin e duhur.

Krahasuar me vitin e kaluar, në aspektin e menaxhimit financiar është arritur një progres i ultë në fushën e menaxhimit financiar dhe kontrollit të brendshëm.

Auditimi ynë ka identifikuar dobësi në disa fusha të menaxhimit financiar, të cilat i kemi hasur edhe gjatë vitit 2010. Për më tepër, këto dobësi janë të përshkruara më detajisht në brendi të këtij raporti.

Rekomandimi ynë kryesor është që MPMS të siguroj:

- Revitalizimin e qasjes së përgjithshme të MFP-së. Mjeti i vetëvlerësimit të Qeverisë për MFP shërben si pikënisje për Planin e Veprimit për adresimin e dobësive të përcaktuara;
- Organizimin e një projekti për implementimin e PV. Të caktohet një menaxher i projektit. Menaxheri i Projektit ti raportoj drejtpërdrejtë ministrit;

- Plani i Veprimit duhet të jetë Specifik, i Matshëm, i Arritshëm, Relevant dhe me Kohë (modeli SMART).

Me qëllim që të përmirësohet funksionimi i sistemit të menaxhimit financiar dhe të kontrolleve të brendshme, ne ju rekomandojmë që të siguron:

- Adresimin e të gjitha çështjeve të ngritura nga auditimi;
- Masa më të shtuara të kontrolleve të brendshme lidhur me planifikimin, monitorimin dhe shfrytëzimin e buxhetit;
- Fuqizimin e mekanizmave të kontrollit mbi proceset e prokurimeve, e po ashtu edhe menaxhimit të pasurive fikse (jo financiare);
- Çertifikimin e pagesave në harmoni me legjislacionin përkatës në fuqi;
- Rishikimin e procedurave dhe sistemit të kontrollit mbi Burimet Njerëzore;
- Vendosjen e kontrolleve të duhura në lidhje me administrimin dhe menaxhimin e Skemave; dhe
- Fuqizimin e mëtejshëm të Auditimit të Brendshëm.

Menaxhmentit të MPMS i është dhënë mundësia për të dhënë komente mbi draftin e këtij raporti.

Menaxhmenti i MPMS është pajtuar me gjetjet dhe konkluzionet tona të paraqitura në raportin e auditimit mbi Pasqyrat Vjetore Financiare për vitin 2011 dhe është zotuar që do të bëjë përpjekje për t'i adresuar të gjitha rekomandimet e dhëna.

1 Hyrje

Ky auditim ka të bëjë me pasqyrat vjetore financiare të MPMS për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2011.

Është përgjegjësi e MPMS të përgatisë pasqyrat vjetore financiare sipas kërkesave të Rregullës Financiare nr. 07/2011 dhe në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik (SNSKP) për "Raportimin financiar në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme".

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm është përgjegjëse për kryerjen e auditimeve vjetore të rregullsisë për Ministrinë e Punës dhe Mirëqenies Sociale.

Auditimi i rregullsisë përkufizohet si një verifikim i kontabilitetit financiar, duke përfshirë ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare dhe të dhënave tjera financiare si dhe dhënien e mendimeve:

- Nëse pasqyrat vjetore financiare japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm dhe të auditimit të brendshëm; dhe
- Për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

Ne kemi kryer auditimin e përkohshëm të Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale. Gjatë asaj faze të auditimit, kemi adresuar faktin se si janë trajtuar rekomandimet e mëparshme si dhe cilësinë e menaxhimit financiar, dhe kemi dhënë këshillat përkatëse për menaxhmetin. Kjo përfshin edhe këshillat për hartimin e pasqyrave vjetore financiare. Memorandumi i auditimit, në rastin tonë është dorëzuar në dhjetor 2011.

Me qëllim të përmbushjes së përgjegjësiave tona për auditimin e Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale, ne kemi ndërmarrë aktivitetet si në vijim:

- Kemi rishikuar pasqyrat vjetore financiare të Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale në raport me buxhetin e miratuar për vitin 2011;
- Kemi përcaktuar nëse pasqyrat vjetore financiare të Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale janë përgatitur në pajtim me SNKSP "Raportimi Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme" dhe Rregullës Financiare nr. 07/2011;
- Kemi përcaktuar nivelet e materialitetit të të hyrave dhe shpenzimeve, si prag për lehtësimin e përcaktimit të llojit të opinionit që duhet dhënë mbi PVF;

- Kemi zbatuar një kombinim të mostrimit sipas gjykimit dhe sipas rastit, në përzgjedhjen e transaksioneve për testim;
- Kemi kryer vlerësimin e kontrolleve të brendshme dhe testimin e tyre sipas nevojës;
- Kemi kryer testime substanciale gjithëpërfshirëse mbi transaksionet financiare;
- Jemi mbështetur në një lloj kombinimi të intervistave, rishikimeve analitike, rishikimin e dokumenteve dhe verifikimin fizik për të vlerësuar vlefshmërinë dhe rregullsinë e transaksioneve financiare; dhe
- Kemi vlerësuar cilësinë e punës së Njësisë së Auditimit të Brendshëm në Ministrinë e Punës dhe Mirëqenies Sociale.

Në këtë raport ne përmbledhim auditimin e këtij viti dhe japim një opinion formal mbi Pasqyrat Vjetore Financiare 2011.

Lidhur me opinionin tonë të auditimit për pasqyrat vjetore financiare të Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale, standardet ndërkombëtare të auditimit përcaktojnë kriteret specifike të cilat rregullojnë llojin e opinionit që mund të ipet. Këto janë të përcaktuara më gjerësisht në Shtojcën 1.

2 Opinioni i auditimit

Sipas opinionit tonë Pasqyrat vjetore Financiare prezantojnë *pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale.

Ne dëshirojmë të tërheqim vëmendjen tuaj në faktin se informacioni i shpalosur mbi pasuritë fikse dhe stoqet është jo i plotë.

Shpalosja jo e plotë e pasurive fikse dhe stoqet nuk ndikon në opinionin mbi pasqyrat financiare të hartuara në pajtim me SNKSP sipas kontabilitetit të parasë së gatshme (SNISA 400: *Opinion i pakualifikuar me theksim të çështjes*).

3 Gjendja e rekomandimeve të vitit të kaluar

Në Pasqyrat Vjetore Financiare të vitit 2010 të MPMS është dhënë një opinion i pakualifikuar me theksim të çështjes. Theksimi i çështjes kishte të bënte me faktin se regjistri i pasurive nuk ishte plotësisht i besueshëm.

Raporti jonë i auditimit i PVF-ve për vitin 2010 rezultoi me gjashtë (6) rekomandime kryesore. Prej tyre, një (1) ishte adresuar, tri (3) janë në fazën e implementimit dhe dy (2) të tjera nuk janë adresuar.

Mos arritja për t'i adresuar plotësisht rekomandimet tona, ka rezultuar me probleme të ngjashme gjatë vitit 2011. Më detajisht niveli i adresimit të rekomandimeve është paraqitur në shtojcën 2.

4 Rezultati financiar në krahasim me buxhetin e aprovuar

Analiza e Rezultatit në Pasqyrat Vjetore Financiare kundrejt Buxhetit të Aprovuar tregon:

Tabela 1 Burimet e fondeve Buxhetore – aktuali ndaj buxhetit (në €)

Burimet e fondeve	Buxheti Fillestar	Buxheti Final ¹	2011 Të shpenzuara	2010 Të shpenzuara
Gjithsej burimet e fondeve/pranimet	201,404,460	190,230,196	183,726,560	175,753,184
Granti i Qeverisë - buxheti	201,404,460	190,096,060	183,688,244	175,695,393
Donacionet e vendit		34,136	33,829	56,764
Donacionet e jashtme		100,000	4,487	1,027

Në tabelën 1 shihet se buxheti final ishte për 11,174,264€ më i ulët se sa buxheti fillestar. Ky zvogëlim i buxhetit ka ndodhë si pasojë e mos miratimit në Kuvend të ligjit për pensione, në të cilin parashihet ngritja e pensioneve bazë si dhe atyre kontributpaguese. MPMS në planifikimet buxhetore kishte përfshirë mjetet financiare të cilat do të mbulonin kostot shtesë me rastin e miratimit të këtij ligji. Po ashtu, në buxhetin final kemi pasur një rritje të vogël e cila ka rrjedhur nga përfshirja e mjeteve nga donatorët e brendshëm në vlerë 34,136€ si dhe nga donatorët e jashtëm në vlerë prej 100,000€.

Tabela 2 Shpenzimi i fondeve sipas kategorive ekonomike-aktuali ndaj buxhetit (në €)

Shpenzimet e fondeve	Buxheti Fillestar	Buxheti Final	2011 Të shpenzuara	2010 Të shpenzuara
Gjithsej shpenzimi i fondeve	201,404,460	190,230,196	183,726,560	175,753,184
Paga dhe Mëditje	3,900,652	3,921,052	3,759,910	3,368,250
Mallra dhe shërbime	2,520,472	3,003,904	2,726,505	2,585,067
Shpenzimet komunale	475,424	475,424	392,213	423,368
Subvencionet dhe transferet	191,899,752	180,221,656	174,628,876	167,052,250
Investimet Kapitale	2,608,160	2,608,160	2,219,055	2,324,249

¹ Buxheti Final- buxheti i aprovuar nga Kuvendi që është e përshtatur më pas nga Ministria e Financave.

Tabela 2 paraqet shpenzimet në raport me buxhetin final. MPMS ka shpenzuar 183,726,560€ apo 97% nga buxheti final. Një shkallë më e ulët e buxhetit të shpenzuar vërehet tek kategoria e investimeve kapitale në nivel prej 85%. Nga kjo, 75% kanë ndodhur në tremujorin e fundvitit.

Tabela 3 Pranimet e mbledhura për Buxhetin e Kosovës - aktuali ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti Fillestar	Buxheti i Rishikuar	2011 Realizimi	2010 Realizimi
Të hyrat vetjake	-	-	330,254	297,572

Në tabelën nr. 3 janë paraqitur të hyrat vetjake të inkasuara nga MPMS, që janë transferuar në Buxhetin e Kosovës dhe nuk janë shfrytëzuar nga ministria.

Konkluzioni

Nga tabelat më lart shihet se MPMS ka shpenzuar buxhetin e saj brenda limiteve të aprovuara nga Kuvendi i Kosovës. Shkalla e ekzekutimit prej 97% është një indikator i performancës të mirë buxhetore.

Rekomandimi 1

Rekomandojmë Ministrin e MPMS që të siguroj:

- Me rastin e hartimit të buxheteve të bëhen analiza më gjithëpërfshirëse sipas nevojave,

5 Pasqyrat vjetore financiare – Pajtueshmëri me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit

MPMS ka përgatitur PVF në përputhje me kornizën e raportimit të jashtëm në kuptim të përdorimit të formatit të duhur për raportimin.

Bazuar në kërkesat e LMFP nr. 03/L-048 dhe Rregullës Financiare nr. 07/2011, konkludojmë se:

- PVF janë përgatitur në pajtim me SNKSP "Raportimi Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme";
- PVF janë nënshkruar brenda kornizës kohore më 30 Janar 2012 dhe janë dorëzuar në MF/Thesar;

- PVF janë nënshkruar nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe Zyrtari Kryesor Financiar; dhe
- PVF janë përgatitur në të dy gjuhët.

Megjithatë, informatat për pasuritë jo financiare nuk ishin raportuar në mënyrë të plotë, e po ashtu edhe stoqet nuk ishin shpalosur në mënyrë të plotë.

Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale nuk kishte përgatitur Planin e Veprimit për rekomandimet e dala nga raporti i auditimit të vitit 2010. Mospërgatitja e planit të veprimit për adresimin e rekomandimeve tona nga MPMS paraqet një fakt shqetësues për arsye se rekomandimet tona nuk janë duke u trajtuar në nivelin e duhur.

Konkluzioni

Shpalosja jo e plotë e informatave në PVF, ka ndikim negativ tek përdoruesit dhe shfrytëzuesit e tyre. Mangësitë më lartë reflektohen në kufizimin e marrjes së informatave nga shfrytëzuesit, e sidomos në kontrollin e dobët të ruajtjes së pasurisë dhe menaxhimin jo adekuat të pasurisë që posedon Ministria.

Rekomandimi 2

Rekomandojmë Ministrin e MPMS që të siguroj:

- Se shënimet kontabël për llogaritë, në veçanti për pasuritë të përmirësohen për të mundësuar që shpalosjet në PVF të jenë në pajtim me kërkesat ligjore dhe parimet financiare të përcaktuara nga Thesari.

6 Menaxhimi financiar

6.1 Të hyrat (duke përfshirë ato vetjake)

Në vitin 2011, të hyrat e inkasuara nga MPMS ishin 330,254€. Këto të hyra gjenerohen nga: Autoriteti i inspektoratit të punës dhe Departamenti i punës dhe punësimit.

Autoriteti i Inspektoratit të Punës krijon të hyra nga dy lloje të aktiviteteve: të hyrat nga licencat për pranimin teknik të lokaleve si dhe të hyrat nga gjobat e inspektoratit të punës. Të hyrat e realizuara për vitin 2011 nga ky Autoritet janë 216,784€, ndërsa 113,470€ janë të hyrat e realizuara nga Departamenti i Punës dhe Punësimit për vitin 2011.

Të hyrat e mbledhura nuk shfrytëzohen nga MPMS. Ato derdhen në llogarinë qendrore të Buxhetit të Kosovës.

Kemi testuar 23 mostra. Kryesisht testet janë kryer në Autoritetin e Inspektoratit të Punës. Në përgjithësi testet tona nuk kanë rezultuar me gabime.

6.2 Shpenzimet

6.2.1 Kompenzimet (pagat dhe mëditjet,)

Buxheti final në kategorinë e pagave dhe mëditjeve ishte 3,921,052€ ndërsa shpenzimi 3,759,910€ apo 95% e ndarjes përfundimtare të buxhetit.

Ne kemi testuar 17 mostra lidhur me pagesën dhe rregullsinë e dosjeve të personelit.

Për më tepër kemi testuar shpenzimet mujore për paga dhe mëditje duke bërë krahasimin e listës së punëtorëve në sistemin e Payrollit.

Dosjet e të punësuarve në përgjithësi janë mbajtur sipas kërkesave ligjore. Po ashtu, MPMS kishte zëvendësuar kontratat me shkresa emërimi sipas ligjit përkatës.

6.2.2 Prokurimi

Zyra e prokurimit ka hartuar planin e prokurimit për vitin 2011 dhe të njëjtin e ka dorëzuar në Autoritetin Qendror të Prokurimit. Sipas planifikimit tonë, ne kemi testuar shpenzimet të cilat janë realizuar sipas blerjeve përmes prokurimit. Këto blerje janë realizuar tek investimet kapitale dhe mallra dhe shërbime. Tek Mallrat dhe Shërbimet, kemi testuar 26 mostra në vlerë prej 386,514€ apo 14% të totalit, ndërsa tek Investimet Kapitale, kemi testuar 19 mostra në vlerë prej 824,386€ apo 37% të totalit.

Testimet e mostrave tona kanë rezultuar me këto parregullsi:

Mosprezentim i saktë i progresit të projekteve kapitale

Gjatë auditimit të projekteve kapitale të MPMS, ne kemi analizuar edhe ndërlidhjen e programit për investime publike (PIP) me pagesat e realizuar dhe të regjistruara në SIMFK. Nga analizat e projekteve kapitale kemi konstatuar se nuk është prezantuar drejt raporti i progresit të PIP-it. Kjo ka rrjedhë si pasojë e pagesave të një projekti nga mjetet e projektit tjetër. Në katër projekte kapitale kemi vërejtur se ka pasur raste të tilla, e që në total vlera e tyre është 161,841€.

Tejkalimi i kontratës

Gjatë testimit të pagesave të cilat i përkisnin lëndës “Shtypja, Përkthimi, Dizajnimi, Filmimi dhe Lektorimi i materialeve të MPMS”, kemi vërejtur se është tejkaluar vlera e

kontratës e cila kishte vlerë mujore 15,327€ apo për 12 muaj ishte paraparë 183,932. MPMS gjatë vitit 2011 kishte filluar që të aplikoj pajisjen me librezë të pensionistëve. Kjo ka shtyrë edhe në shtypjen e librezave për pensionistët. Pagesat për këto shërbime nuk janë përmbyllur brenda shumës së kontratës.

Vonesa në ekzekutimin e pagesave

Tek pesë (5) lëndë me vlerë totale prej 14,735€, është vërejtur se procesimi dhe ekzekutimi i pagesave ndaj furnitorëve është vonuar më shumë se tre muaj.

Konkluzioni

Pagesat nga një kod i projektit kapital në tjetrin kod të projektit kapital, ka bërë që Raporti i Progresit të PIP (Projekteve Investive Publike), të mos jetë i besueshëm, e që rrjedhimisht afekton në masë të madhe në çështjen e vendimmarrjes për investime kapitale.

MPMS nuk kishte bërë planifikimin e duhur lidhur me shërbimet dhe furnizimet e materialeve për MPMS. Shtimi i kërkesave tjera për shërbime dhe furnizime, ka shkaktuar pagesa jashtë shumës totale të kontratës.

Rekomandimi 3

Rekomandojmë Ministrin e MPMS të siguroj:

- Kontroll më adekuat për sa i takon pagesave të projekteve kapitale, në harmoni dhe konsistencë me planifikimin e tyre;
- Përcjelljen e përmbylljes së kontratave në mënyrë që mos të ketë pagesa që e tejkalojnë vlerën e kontratës; dhe
- Ekzekutimi i pagesave, duke mos tejkalluar afatin e përcaktuar në kontratë.

6.2.3 Blerjet tjera

Kemi testuar 14 mostra nga kategoria e blerjeve për mallra dhe shërbime në vlerë 98,039€.

Angazhimi i punëtorëve me kontrata për shërbime të veçanta

MPMS përgjatë vitit 2011 kishte të angazhuar 18 zyrtarë me të cilët kishte lidhur kontrata për shërbime të veçanta. Totali i shpenzimit për këto shërbime të veçanta ishte 46,380€, nga të cilat 9,700€ ishin të regjistruara në kodin joadekuat ekonomik.

Pagesa e komisioneve dhe grupeve punuese nga linja e subvencioneve

Gjatë vitit 2011, në kuadër të MPMS kemi vërejtur se kanë punuar tri komisione të ndryshme: KES - Këshilli Ekonomiko Social, KPSHSF - Këshilli i Përgjithshëm për Shërbime Sociale dhe Familjare si dhe Komisioni për implementimin e projektit "Punë Publike Kosova 2011". Ne kemi vërejtur se MPMS për punën e tyre i kishte paguar anëtarët e këtyre komisioneve nga linja e subvencioneve. Për vitin 2011, shpenzimet për këto komisione ishte 45,520€.

Po ashtu, edhe komisionet mjekësore të cilat ishin të angazhuara për seancat e vlerësimit për përfituesit e skemës së personave me aftësi kufizuar dhe për skemat shërbimet sociale, ishin paguar nga linjat e subvencioneve në shumë 6,139€.

Konkluzioni

Dispozitat ligjore të LSHC e mundësojnë angazhimin e punëtorëve të cilët kryejnë shërbime të veçanta për një periudhë deri në gjashtë muaj nën konditat e shërbimeve të veçanta të cilat nuk mund të ofrohen nga stafi aktual i organizatës.

MPMS, siç u tha më lart, gjatë vitit 2011 kishte angazhuar punëtorë përmes kontratave për shërbime të veçanta dhe angazhimi i këtyre punëtorëve nuk lidhej me shërbime të cilat nuk mund t'i ofronte stafi aktual i MPMS.

Neni 80 i Ligjit Nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë, ndalon kompensimin shtesë për anëtarët e bordeve, komisioneve apo grupeve punuese të cilat janë emëruar me vendim të qeverisë, respektivisht ministrit. Për më tepër, pagesa e këtyre komisioneve nga linja e subvencioneve, nuk përkon me rregullat që parashohin Klasifikimin Ekonomik të Shpenzimeve. Pos kësaj, legjislacioni tatimor i Kosovës obligon që çdo të ardhur personale, përfituesi ta deklaroj, dhe e njëjta të tatohet sipas shkallëve respektive të tatimit.

Rekomandimi 4

Rekomandojmë Ministrin e MPMS të siguroj:

- Plotësimin e vendeve të punës përmes konkursit të hapur, ndërsa angazhimi për shërbime të veçanta të kontraktohet vetëm për natyrën specifike të punëve;
- Harmonizimin e pagesës së komisioneve sipas legjislacionit në fuqi; dhe
- Çertifikim të lëndëve vetëm në rastet kur janë në harmoni me natyrën e shpenzimit si dhe në pajtueshmëri me udhëzimet përkatëse.

6.2.4 Subvencionet dhe transferet

Buxheti final për kategorinë e subvencioneve për vitin 2011 ishte 180,221,656 €, ndërsa shpenzimet janë 174,628,876 € apo 97%.

Niveli i shpenzimeve të subvencioneve sipas llojit për periudhën është:

- Pensionet Bazë dhe Kontributpaguese 92,784,848€;
- Pensionet për Personat me Aftësi të Kufizuara 11,020,718€;
- Pensionet për Familjet e Dëshmorëve dhe Invalidët e Luftës 29,242,852€;
- Pensionet e Trupave Mbrojtëse të Kosovës 1,018,421€;
- Pensionet e Parakohshme të Trepçës 3,099,430€;
- Asistenca Sociale dhe Shërbimet Sociale 28,130,655€;
- Subvencionet për Entitete Publike dhe 3,950,018€; dhe
- Pagesat për Përfitues Individual 5,381,935€.

Pensionet Bazë dhe Kontributive

Përfitues të pensionit bazë janë të gjithë qytetarët e Kosovës të cilët arrijnë moshën 65 vjeçare. Shuma e këtij pensioni është 45€ për muaj dhe e njëjta paguhet përmes llogarisë bankare të përfituesve të kësaj skeme. Ndërsa, përfituesit e pensionit kontributiv janë ata të cilët dëshmojnë se kanë qenë të siguarur dhe kontributpagues, në bazë të marrëdhënies së punës. Shuma e pensionit kontributiv është prej 80€ për muaj.

Gjatë fazës së auditimit për këtë skemë, ne kemi testuar 117 mostra.

Baza ligjore e veprimit të kësaj skeme rregullohet me UA nr. 15/2009.

UA nr. 11/2010 përcakton mënyrat se si përfituesit e skemave pensionale duhet të paku dy herë në vit, të lajmërohen personalisht në Qendrat Regjionale të Administratës Pensionale të Kosovës, me qëllim të dëshmisë se janë gjallë dhe vazhdim të së drejtës në pension. Në rast se pas gjashtë muajsh përfituesit nuk lajmërohen në Qendrat respektive të DAPK, atëherë statuti i tyre suspendohet gjegjësisht atyre iu ndalohe pagesa deri në momentin e lajmërimit. Kjo e drejtë, po ashtu, suspendohet në rastet e çajmërimit të tyre. Në raste të caktuara, në pamundësi të lajmërimit të përfituesit, kjo e drejtë i njihet edhe personit të autorizuar.

Dobësi në mekanizmat e kontrollit dhe inspektimit në Qendrat Regjionale të DAPK në Mitrovicë

Për qëllime auditimi, ne kemi analizuar Memorandumin e Mirëkuptimit të arritur në mes të Komunës së Mitrovicës dhe Bashkësisë Islame të Mitrovicës. Sipas këtij dokumenti

përcaktohet se komuna përmes Bashkësisë Islame i paguan shpenzimet e varrimit për qytetarët e Mitrovicës. Ne kemi krahasuar një raport të cilin e kishte përpiluar Bashkësia Islame për personat të cilët kishin vdekur gjatë muajit gusht 2011 me bazën e të dhënave të përfituesve të pensioneve. Ekzaminimet tona kanë treguar se nga lista prej 40 personave të cilët kishin vdekur gjatë muajit Gusht 2011, 6 përfitues edhe pas vdekjes kanë marrë pensione deri në fund të vitit 2011.

Pensionet për Persona me Aftësi të Kufizuar

Përfitues të kësaj skeme janë të gjithë aplikantët e moshës mbi 18 vjeç të cilët nuk janë të aftë për punë, për shkaqe të aftësive të kufizuara fizike ose mendore. Korniza ligjore që e rregullon këtë skemë bazohet në ligjin nr 2003/23 si dhe UA nr.10/2009.

Gjatë kësaj faze të auditimit, nga kjo kategori ne kemi testuar 33 raste, të cilat kanë rezultuar të jenë në pajtim me procedurat e duhura ligjore.

Megjithatë në Qendrën Regjionale të DAPK-së në Gjilan dhe në Ferizaj kemi hasur në tri raste kur përfituesve të skemës së PPAK-së, iu ishte bërë pagesa dyfish për një muaj. Kjo kishte ndodhë për shkak se përfituesit kishin riaplikuar, me ç'rast iu është e njohur e drejta e pagesës prej muajit të riaplikimit, gjë që ka ndikuar të paguheshin dy herë për të njëjtin muaj.

Pensionet e Trupave Mbrojtëse të Kosovës

Përfitues të së drejtës për këtë lloj të pensionit janë të gjithë pjesëtarët e TMK-së të cilët kanë arritur moshën 45 vjeçare - pensioni i parakohshëm 50%, si dhe ata që kanë arritur moshën 50 vjeçare - pensioni i rregullt 70%.

Në këtë kategori, ne kemi testuar 17 raste dhe kemi vërejt se MPMS ka respektuar ligjin 03 L-100 për pensionet e pjesëtarëve të TMK dhe Udhëzimin Administrativ nr. 07/2008 për procedurat e aplikimit në skemën e pensioneve.

Pasaktësi në llogaritjen e skemës së pensioneve të TMK

Gjatë vitit 2012 kishte pasur një ulje për të gjithë pjesëtarët e TMK të cilët ishin përfitues të pensioneve. Aplikimi për pension i pjesëtarëve të TMK, kërkon vërtetim nga zyra për trashëgimi e TMK-së që tregon se aplikanti ka qenë pjesë përbërëse e TMK gjatë periudhës së caktuar.

Mbi bazën e këtij dokumenti, përlllogaritjet paga mesatare e tre viteve të fundit të shërbimit në TMK për aplikantët e kësaj skeme. Mirëpo, zyra për trashëgimi e TMK kishte aplikuar përlllogaritjen e pagës për tre muajt e fundit të shërbimit në TMK, gjë e cila kishte rezultuar me gabime në llogaritjen e pensioneve për këtë skemë.

Më tutje, kemi vërejtur se MPMS kishte aplikuar zbritjen e pensioneve pasi që mesatarja e kalkuluar e pensionit për tre muajt e fundit ishte më e lartë sesa e tri viteve të fundit. Zbritjen e drejtë MPMS e kishte aplikuar pas vitit 2011, pra nga periudha kur është vërejtur gabimi.

Pensionet për Familjet e Dëshmorëve dhe Invalidëve të Luftës

Përfitues të këtij pensioni janë familjarët e dëshmorëve të kombit, invalidët e luftës, familjarët e viktimave civile të vrarë në luftën e fundit në Kosovë.

Në këtë fazë të auditimit ne kemi testuar 63 raste. Një çështje që kërkon përmirësim është fakti se dosjet e aplikantëve nuk janë të azhurnuara. Në testet tona kemi vërejtur se me rastin e ndërrimit të rrethanave të përfituesve të kësaj skeme nuk azhurnohen të dhënat. Në më shumë se 50% të testeve kemi vërejtur se vendimet nuk janë ripërtërirë, edhe pse përfituesit duhet së paku dy herë në vit të paraqiten në Qendrat Regjionale të DFDIL me qëllim që të konfirmohet se statuti i tyre nuk ka ndryshuar.

Asistenca Sociale dhe Shërbimet Sociale

Përfitues të kësaj skeme janë të gjithë aplikantët të cilët i plotësojnë kushtet që janë të parapara me ligjin 02/L-17 për skemën e ndihmës sociale në Kosovë, si dhe kriteret që rrjedhin nga UA si legjislacion sekondar si dhe nga Rregullorja Zbatuese nr 2003/xx. Ne kemi testuar rreth 134 mostra të cilat nuk kanë rezultuar me dobësi materiale.

Dobësi në kontrollet e skemës së ndihmës sociale

Skema e Ndihmave Sociale është e rregulluar sipas UA 01/2010. Sipas kësaj kërkohet që përfituesit e skemës së ndihmës sociale, me rastin e aplikimit - riaplikimit, në çdo gjashtë muaj të inspektohen nga zyrtarët e QNS. Së paku në katër QNS, respektivisht në 36 raste kemi vërejtur se vlerësimi i lëndëve të aplikantëve ishte bërë në periudhën më të gjatë se gjashtë muaj. Po ashtu, në shumë raste formulari i vlerësimit nuk ishte i nënshkruar nga pala e inspektuar-përfituesi i ndihmës sociale, gjë e cila e vë në dyshim raportin e vlerësimit.

Komisionet për inspektime të familjeve të cilat aplikojnë dhe riaplikojnë për ndihmë sociale është i përbërë nga dy anëtarë. Të njëjtit bëjnë verifikimin në terren lidhur me gjendjen e aktuale të familjeve për ndihmë sociale. Formulari standard nuk përmban informata të detajuara për të përcaktuar se familja i përmbushë apo jo kriteret për përfitim.

Konkluzioni

Si pasojë e neglizhencës së personelit, azhurnimi i dosjeve të përfituesve së pensioneve bazë dhe kontributpaguese nuk ishin plotësisht të kompletuara. Informatat ishin jo të plota dhe ato mund të vëreheshin në rastet kur duhej të lajmërohet pensionisti pas

periudhës gjashtë mujore. Regjistri civil që e disponojnë komunat, po ashtu, nuk ka një ndërlidhje mes informacionit nga bashkësitë fetare apo institucioneve relevante.

Kontrollet dhe inspektimet në kuadër të DAPK duhet të zgjerojnë kapacitetet në mënyrë që mekanizmi i kontrollit të brendshëm të jetë tërësisht funksional.

Procesimi i pagesave në mënyrë jo të duhur rezulton që MPMS të ekzekutoj pagesa me të larta për përfituesit e skemës së PPAK.

Mosfunksionimi adekuat i kontrolleve tek SNS ndikon që përfituesit të mos përmbushin kriteret e caktuara dhe të rritet numri i përfituesve të kësaj skeme, që ndikon në zbrazjen e buxhetit të MPMS. Po ashtu, edhe mungesa e ndërlidhjes së bazave të të dhënave në nivel qendror, si : Administrata Tatimore, Ministria e Administratës Publike si dhe Trusti i Kursimeve dhe regjistrave të gjendjes civile në nivel lokal, krijon vështirësi në përcjelljen e gjendjes së përfituesve të Skemës së Ndihmave Sociale.

Mangësitë në azhuritetin e dosjeve të përfituesve të skemës së DFDIL krijojnë vështirësi në përcjelljen e statutit të atyre përfituesve dhe krijojnë vështirësi në vendimmarrje nga menaxhmenti.

Rekomandimi 5

Ne rekomandojmë Ministrin e MPMS që të siguroj:

- Forcimin e kontrolleve të brendshme dhe shtimin e inspektimeve në teren në mënyrë që të përcillet statuti i përfituesve;
- Procedimin në mënyrë korrekte të pensioneve për PPAK;
- Shtimin e masave të kontrolleve në SNS. Inspektimet nga komisionet të bëhen nga tre anëtarë, siç parashihet në legjislacion, formularët standard të jenë të plotësuar me informata më detaje, si dhe të përcillet ndryshimi i gjendjes së përfituesve në teren; dhe
- Dosjet e përfituesve të skemës së DFDIL të përmbajnë të gjitha informatat e duhura dhe të azhurnohen me ndërrimin e statutit të përfituesve.

6.3 Pasuritë

6.3.1 Trajtimi i pasurive kapitale dhe jo-kapitale

MPMS nuk ka arritur të ketë një administrim të duhur të pasurive të saja. Evidencat e pasurive mbi 1,000€ të regjistruara në SIMFK nuk paraqesin gjendjen e plotë të të gjitha pasurive të cilat i disponon MPMS.

Përveç kësaj, MPMS nuk kishte arritur të bëjë gjitha regjistrimet në SIMFK, e po ashtu, as në Sistemin e ri (e-Pasuria). Për më tepër, MPMS ka investuar për çdo vjet në objektet – ndërtesat, me qëllim që të ngritë apo zgjeroj kapacitetet akomoduese, por ky investim nuk trajtohet si një rritje e vlerës së atyre objekteve. Mos gatishmëria për të evidentuar dhe regjistruar në vazhdimësi investimet kapitale, qofshin ato të reja apo përmirësimi i hapësirave ekzistuese, nuk ofron siguri për gjendjen e plotë të pasurive. Në të njëjtën kohë, kjo ndikon edhe në pasigurinë e menaxhmentit lidhur me vendimet e ndërmarra për investime kapitale.

Konkluzioni

Pamvarësisht nga rekomandimet e mëhershme fare pak progres është bërë në menaxhimin dhe regjistrimin e pasurisë. Kjo është mangësi e brendshme sikurse edhe e jashtme. Ne parashohim që tanimë informatat në Pasqyrat Financiare nëntë mujore do të jenë më me kualitet më të mirë.

Rekomandimi 6

Rekomandojmë Ministrin e MPMS të siguroj:

- Trajtimin e të shpenzimeve kapitale në mënyrë të duhur dhe regjistrimin e tyre në regjistrat e pasurive dhe shpalosjen e tyre të plotë në Pasqyrat Financiare nëntë mujore.

6.4 Trajtimi i borxheve

Pasqyra e obligimeve të pakryera ndaj furnitorëve në fund të vitit 2011 ishte në vlerë prej 535,597€. Këto obligime barten për pagesë në vitin fiskal 2012.

Kemi testuar mostra të cilat janë bartur si obligime për vitin 2012, dhe kemi ardhur në konkludimin se ekzistojnë kontrole të mira, për sa i takon përcjelljes së ecurisë së obligimeve ndaj operatorëve.

Krahasuar më vitin paraprak, MPMS është duke e ulur trendin e obligimeve të bartura, dhe ne e inkurajojmë që një praktikë e tillë e mbajtjes së detyrimeve nën kontroll, të vazhdoj.

6.5 Raportimi aktual dhe afatet kohore për procesin e përgjithshëm buxhetor

Përpos përpilimit të PVF dhe procesit e buxhetor, MPMS ka përmbushë obligimet për raportim të jashtëm si:

- Kërkesat Buxhetore janë bërë me kohë;
- Raportet financiare janë dorëzuar çdo tremujor tek MF gjatë vitit 2011,
- Pasqyrat financiare nëntë mujore të dorëzuara me kohë;
- Përgatitja e raportit të performancës për vitin 2011;
- Draft Planit i prokurimit dhe ai përfundimtar ishin dorëzuar me kohë në AQP; dhe
- Raportet mbi borxhet e pa paguara ishin dorëzuar me kohë në MF.

MPMS nuk ka miratuar një Plan Veprimi i cili i adreson rekomandimet e dhëna nga raporti i auditimit për vitin financiar 2010. Në të njëjtën kohë, ne kemi vërejtur se zbatimi aktual i rekomandimeve të dhëna vitin e kaluar nuk ka progres të mjaftueshëm.

Konkluzioni

Përkundër faktit se raportimet e MPMS ishin bërë me kohë, çështja e mos miratimit të Planit të veprimit për rekomandimet e dhëna nga ZAP, është një element i cili duhet të adresohet nga MPMS.

Rekomandimi 7

Rekomandojmë Ministrin e MPMS të siguroj:

- Hartimin e planit të veprimit për rekomandimet e dhëna nga raportet e ZAP, në mënyrë që dobësitë e raportuara të adresohen qartë dhe me kohë.

7 Kontrolli menaxherial

7.1 Sistemet e kontrollit të brendshëm

Linjat e raportimit në MPMS në disa fusha duhet të jenë më funksionale. Ne kemi vërejtur se transaksionet, sidomos në raportin progresit të PIP, e po ashtu edhe në regjistrat e pasurive, nuk ishin klasifikuar, regjistruar dhe mbajtur sipas kodeve ekonomike adekuate.

Sistemet e informacionit në MPMS duhet të prodhojnë raporte të përshtatshme, të sakta dhe në kohë, për shkakun se MPMS ka një buxhet të madh dhe një shtrirje të gjërë veprimi në tërë vendin, ku numri i përfituesve nga skemat e ndryshme është shumë i madh. Prandaj, komunikimi efektiv ndërmjet sektorëve të ministrisë, është komponentë kryesore e menaxhimit të suksesshëm.

Dobësi dhe mangësi në procese dhe mekanizmat aktual të kontrollit vërehen në të gjithë sektorët e ministrisë. MPMS nuk ka arritur të ndërmerr hapa të mjaftueshëm për ta përmirësuar situatën, duke mos i adresuar mjaftueshëm rekomandimet e vitit të kaluar.

Dobësi janë vërejtur edhe në menaxhimin e burimeve njerëzore. Këto janë të shprehura me rastin e rekrutimit të stafit, kur në disa raste kemi vërejtur se MPMS nuk kishte aplikuar kriteret përkatëse mbi zgjedhjen.

MPMS duhet sa më parë të dizajnojë një strukturë të qartë llogaridhënieje në nivele të ndryshme të sistemit, e cila duhet të vëhet në zbatim sa më parë.

Me qëllim të realizimit të objektivave strategjike, MPMS duhet të kryej vlerësime të vazhdueshme dhe të veçanta për të vlerësuar nëse kontrollet e brendshme janë të pranishme dhe funksionale. MPMS duhet të vlerësoj dhe komunikoj mangësitë e kontrollit të brendshëm në kohën e duhur tek akterët që janë përgjegjës për marrjen e masave korrigjuese, duke përfshirë menaxhmentin e lartë.

Cikli i vlerësimit duhet të adresohet nëpër nivele respektive, vlerësimet e vazhdueshme duhet të kryhen nga menaxherët e operativës, kurse vlerësime të veçanta duhet të kryhen nga auditimi i brendshëm, si dhe mekanizmat e inspektimit dhe të kontrollit.

7.2 Sisitemi i auditimit të brendshëm

Auditimi i Brendshëm përbëhet nga Drejtori dhe dy zyrtar të auditimit të brendshëm. Në Planin Vjetor të Auditimit për vitin 2011, NJAB kishte paraparë që të bëjë 21 auditime. NJAB kishte finalizuar 17 raporte të auditimit. Fushëveprim i tyre kishte përfshirë të gjitha departamentet e MPMS. .

Në përgjithësi raportet e NJAB kanë trajtuar fusha relativisht me rrezik të lartë, duke përfshirë Skemat e Pensioneve, Skemën e Ndihmës Sociale, Qendrat e Aftësimeve Profesionale , Departamentin e Financave dhe të Prokurimit, etj. Raportet e NJAB ishin përmbajtësore dhe të përcjella me gjetje dhe rekomandime adekuate.

Fusha e adresimit të rekomandimeve të NJAB nga ana e menaxhmentit të MPMS është në nivel jo të kënaqshëm. Menaxhmenti i MPMS duhet t'i marrë në konsiderim gjitha rekomandimet e NJAB-së në mënyrë që të parandalojë mangësitë e paraqitura në raporte.

MPMS ka të themeluar edhe komitetin e Auditimit në përbërje prej tre anëtarëve. Komiteti i Auditimit është themeluar në vitin 2010. Gjatë vitit 2011 kishte mbajtur tri takime, prej të cilave dy ishin mbajtur në muajin dhjetor të 2011. Në takimet e komitetit të auditimit ishin trajtuar çështjet që dalin nga raportet e NJAB. Po ashtu, komiteti kishte kërkuar që menaxhmenti të adresoj të gjitha rekomandimet.

Konkluzioni

MPMS duhet të marrë në konsiderim të gjitha rekomandimet e NJAB dhe të forcoj më tutje rolin e NJAB. Po ashtu, edhe komiteti i auditimit duhet që të shtoj përpjekjet që rekomandimet e dala nga NJAB, të adresohen në nivel të merituar.

Rekomandimi 8

Rekomandojmë Ministrin e MPMS të siguroj:

- Zbatimin e plotë të rekomandimeve të NJAB; dhe
- Forcimin e rolit të komitetit të auditimit.

8 Një konkluzion i përgjithshëm mbi menaxhmentin e Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale

Konkluzionet e përgjithshme

Sistemet e kontrollit të brendshëm, posaçërisht në Skemat cilat i administrojnë MPMS janë mjaft komplekse në formën e tanishme, dhe ky fakt bënë që edhe dizajnimi i mekanizmave të kontrollit të brendshëm të jetë gjithashtu sfidues. Masat e tanishme të kontroleve nuk janë të mjaftueshme dhe tërësisht funksionale. Pos kësaj, implementimi i objektivave strategjike të MPMS në funksion të ngritjes së mirëqenies së qytetarëve të Kosovës, kërkon që i gjithë stafi i angazhuar në MPMS, e veçanërisht menaxhmenti i saj, të jenë më të mobilizuar dhe më energjik në funksion të arritjes së objektivave dhe përmirësimit cilësor të jetës së qytetarëve.

Rol kryesor në përmirësimin e menaxhimit të MPMS pa dyshim do ta ketë një planifikim më gjithëpërfshirës i cili do të bazohet në informata të plota, të rëndësishme të mjaftueshme dhe të sakta. MPMS është një shpenzues i madh buxhetor dhe variancat nga plani edhe në përqindjet më të vogla, kanë ndikime të mëdha buxhetore. Këtë vit, gati 6,3 milionë nuk ishin realizuar dhe kjo mund të ketë shkaktuar prishjen e balancave në sektorët tjerë.

Ne mendojmë se qasja e MPMS në të ardhmen do të duhet të fokusohet në avancimin e linjave raportuese të të gjitha departamenteve si dhe qendrave regjionale. Të forcohen kontrollet e procedurave mbi aprovimin e pensioneve dhe ofrimin e asistencës sociale dhe ndryshimet në statusin e përfituesve.

Masa të shtuara nevojiten edhe te zbatimi i projekteve kapitale, përmirësimi i mëtutjeshëm i proceseve në prokurim si dhe në menaxhimin e pasurive.

Rekomandimi i Përgjithshëm

Rekomandojmë ministrin e MPMS-së që të siguroj:

- Revitalizimin e qasjes së përgjithshme të MFP-së. Mjeti i vetëvlerësimit të Qeverisë për MFP shërben si pikënisje për Planin e Veprimit për adresimin e dobësive të përcaktuara;
- Organizimin e një projekti për implementimin e PV. Të caktohet një menaxher i projektit. Menaxheri i Projektit ti raportoj drejtpërdrejtë ministrit;
- Plani i Veprimit duhet të jetë Specifik, i Matshëm, i Arritshëm, Relevant dhe me Kohë (modeli SMART).

Shtojca I. Llojet e ndryshme të Opinioneve të Auditimit

(e shkëputur nga SNISA 400)

9. Një opinion i auditimit normalisht është një format standard, ndërlidhur me pasqyrat financiare si tërësi, duke shmangur nevojën për të caktuar gjatësinë e saj por duke bartur sipas natyrës së saj një kuptim të përgjithshëm tek lexuesit sipas kuptimit të saj. Natyra e këtyre fjalëve do të ndikohet nga korniza ligjore të auditimit, por përbërja e opinionit duhet të tregoj qartë a është i pakualifikuar apo i kualifikuar, apo nëse është i kualifikuar në disa çështje të caktuara apo është opinion i kundërt (paragrafi 14), apo është mohim i opinionit (paragrafi 15).

10. **Një opinion i pakualifikuar** jepet kur auditori është i kënaqur në të gjitha aspektet materiale që:

- a) pasqyrat financiare janë përgatitur duke shfrytëzuar baza dhe politika të pranuar të kontabilitetit të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente (të qëndrueshme);
- b) pasqyrat janë në pajtim me kërkesat statusore dhe rregulloret relevante;
- c) pamja e paraqitur në pasqyrat financiare janë në përputhje me njohuritë e auditorit në lidhje me entitetin e audituar;
- d) është një shpalosje adekuate e të gjitha çështjeve materiale relevante për pasqyrat financiare.

11. **Theksi i çështjeve.** Në disa rrethana auditori mundet të konsideroj se lexuesi nuk do të kuptoj në mënyrë të duhur pasqyrat financiare nëse vëmendja është përqendruar në çështje të pazakonshme apo të rëndësishme. Si një rregull e përgjithshme, auditori kur jep një opinion të pakualifikuar kjo nuk i referohet ndonjë aspekti specifik të pasqyrave financiare në opinionin e tij në rast se kjo mund të interpretohet gabimisht si opinion i kualifikuar. Me qëllim të shmangies së kësaj përshtypjeje, referencat që janë menduar si; nënvizim i çështjes; gjinden në paragrafët e ndara nga opinionin. Sidoqoftë, auditori nuk duhet të përdor nënvizimin e çështjes për të përmirësuar mungesën e shpalosjeve të duhura në pasqyrat financiare apo si alternativ, zëvendësim për kualifikim të opinionit.

12. Auditori mund të mos jetë në gjendje të shpreh një opinion jo të kualifikuar kur ekziston një nga ato rrethana dhe në gjykimin e auditorëve, afektin e tyre është ose mund të jetë materiale për pasqyrat financiare:

- a) Ka pasur limitime në fushëveprimin e auditimit;
- b) Auditori konsideron që pasqyrat janë jo complete apo çorientues apo ekziston një ndarje e pajustificuar nga standardet e pranueshme të kontabilitetit; apo
- c) Ekzistojnë paqartësi që ndikojnë në pasqyrat financiare.

13. **Opinionit i Kualifikuar.** Aty ku auditori nuk pajtohet apo nuk është i sigurt në lidhje me një ose me tepër artikuj të veçantë në pasqyrat financiare e që janë materiale por jo edhe fundamentale në kuptimin e pasqyrave, duhet të jepet një opinion i kualifikuar. Formulimi i opinionit normalisht tregon një rezultat të kënaqshëm ndaj subjektit të audituar, sa i përket një pasqyre të qartë dhe koncize, të çështjeve të mospajtimit apo edhe të paqartësive që ngrisin opinion e kualifikuar. I ndihmon përdoruesit e pasqyrave nëse efekti financiar i paqartësisë apo edhe i mosmarrëveshjeve është përcaktuar nga ana e Auditorit edhe pse kjo nuk është gjithmonë praktike apo relevante.

14. **Opinionit i Kundërt.** Aty ku Auditori nuk ka mundësi të jap një opinion mbi pasqyrat financiare në tërësi, për shkak të mosmarrëveshjeve që është aq thelbësore ngase e minon pozitën e prezantuar në vazhdim që opinionit që kualifikohet në aspekte të caktuara nuk do të jetë adekuat, atëherë jepet opinion i Kundërt. Formulimi i një opinionit të tillë e bën të qartë se pasqyrat financiare nuk janë prezantuar në mënyrë të drejtë, duke specifikuar qartë dhe në mënyrë koncize të gjitha çështjet e mosmarrëveshjeve. Përsëri, është një ndihmesë që efekti financiar mbi pasqyrat financiare përcaktohet aty ku duhet dhe është praktik.

15. **Mohimi i Opinionit.** Aty ku Auditori nuk mund të jep opinion në lidhje me pasqyrat financiare, të marrë si tërësi për shkak të paqartësisë apo restriktionit të fushëveprimit që është thelbësor që një opinion që është i kualifikuar në aspekte të caktuara nuk do të jetë adekuat, jepet opinion i kundërt. Formulimi i një opinionit të tillë e bënë të qartë që një opinion nuk mund të jepet, duke specifikuar në mënyrë të qartë dhe koncize të gjitha çështjet e paqarta.

16. Është bërë zakon që ISA të ofrojnë një raport të detajuar për të plotësuar opinion në rrethana në të cilat është e pamundur të jepet një opinion jo i kualifikuar.

Shtojca II: Rekomandimet e vitit të mëhershëm

Komponenta e Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Rekomandimet plotësisht të implementuara	Pjesërisht të adresuar	Të pa adresuara
2.2. Blerjet Tjera	Forcimin e kontrolleve mbi shpenzimet e telefonisë fikse, në mënyrë që shpenzimet të sillen në limitin e caktuar me UA Nr. 04/2008, dhe të gjitha shumat e tejkaluara t'i kthehen Buxhetit të Kosovës; Plotësimin e vendeve të punës me konkurs publik, e jo me angazhime të personave me kontrata për shërbime të veçanta; dhe		Shpenzimet e telefonisë fikse janë trajtuar dhe nuk është vërejtur tejkallim i tyre. Derisa angazhimet e personave me kontrata të veçanta kanë vazhduar edhe më tutje.	
2.3 Kompensimet	Planifikimin e nevojshëm të mjeteve dhe që kompensimi i zyrtarëve për punën e vazhdueshme të bëhet përmes kategorisë së pagave dhe mëditjeve.			X
6.3 Subvencionet dhe transferet	Forcimin e masave e kontrollit që me përpikëri të zbatohen kriteret ligjore dhe ato të UA lidhur me realizimin e skemave pensionale; Marrjen në menaxhim të plotë të pensioneve të Trepçës në kompetenca të		Marrëveshjet me OJQ-të janë marrë në konsiderim dhe nuk është vërejtur ndonjë parregullsi. Tek skemat pensionale nuk ka ndonjë ndryshim të gjendjes.	

	MPMS; dhe Që me përpikëri të respektohen UA dhe marrëveshjet e lidhura me OJQ-të.			
6.4 Avancet e pa mbyllura	Se janë vendosur kontrollet të shtuara për menaxhimin e avanceve, dhe se të gjithë zyrtarët e MPMS, 15 ditë nga dita e mbarimit të udhëtimeve zyrtare justifikojnë shpenzimet e tyre me faturat përkatëse. Në të njëjtën kohë mjetet e paarsyetuara nga avanci duhet të kthehen dhe të bëhet mbyllja e gjitha avanceve.	Janë marrë hapa të rëndësishëm dhe është zvogëluar dukshëm niveli i avanceve të paarsyetuara		
6.4.3 Pasuritë kapitale dhe jo kapitale	Të rregulloj çështjet pronësore me komunat për pasuritë e saja që ende formalisht janë pronë e komunave dhe pronësia edhe ligjërisht të bartet tek MPMS; dhe Regjistrimin e të gjitha pasurive të MPMS në pajtim me kërkesat e UA nr. 21/2009 mbi menaxhimin e pasurive qeveritare.			X
7.2 Auditimi i brendshëm	Zbatimin e tërësishëm të rekomandimeve të dala nga raportet e NJAB; dhe Që komiteti i auditimit të funksionojë në praktikë.		Raportet e NJAB-së janë trajtuar nga komiteti i auditimit duke përcjellur tek menaxhmenti rëndësinë e tyre. Mirëpo implementimi i tyre nuk ka zbatim të plotë.	